

BISERICA SI SCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLĂRĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICA

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Arad, Strada Eminescu N-rul 15
Telefon pentru oraș și județ: 266

SERBĂTOAREA INVIERII.

În zorile primei Dumineci, în gloria luminei cerești, a înviat Hristos cu trupul din mormânt, trimițând tot mai departe în lume razele luminei Sale.

În aceasta lumină vedem, că: *Hristos a înviat*, înseamnă nădejdea, că și noi vom învia cândva și după trup. Învierea îi este creștinului aceea stea luminoasă, care strălucește asupra mormântului lui și care are să-l călăuziască și în viață și să nu l lase în moarte.

Hristos a înviat înseamnă nădejdea pentru nemurirea sufletului nostru, indemnându-ne să murim firei noastre, păcatului și să înviem la o viață nouă, la o viață conștientă, care menirea noastră o pune în legătură cu Dumnezeu. Serbătoarea Învierii este serbătoarea vieții adevărate, a vieții eterne sufletești, a demnității omenești, a înfierii noastre dumnezeiești, a frăției noastre cu Hristos.

Hristos a înviat înseamnă, că noi ni vom ajunge țelul, viața eternă, desăvârșirea, numai prin Hristos, carele ni curățește mima în focul suferințelor de sgura păcatului, ne pregătește spre viața eternă, după care ahtiază sufletul nostru.

Hristos a înviat înseamnă, că adevărul atât de adeseori intunecat de inimicii lui, atât de adeseori declarat chiar mort, va birui totuș. Va veni timpul, când lumea se va urî de cuvintele goale ale necredincioșilor, cari pe oameni nu-i vor face nici mai cumiști, nici mai buni și va da loc în inimă lui Hristos, singurul tămăduitor al tuturor relelor sufletești, singurul datător de fericire.

Hristos a înviat înseamnă biruința iubirii asupra urei. Dragostea dumnezească dă viață acolo, unde răutatea samănă moarte, ea ridică cu nădejdea veșniciei.

Cu învierea Domnului începe un nou period de viață a Lui, în Biserica Lui, carea este trupul Lui, în care viază El prin Duhul adevărului Lui, și mai ales al dragostei Lui.

Acest Duh face pe învățacelul Lui, face pe preotul Lui, căruia îi dăruie El, prin darul preoției, în mai mare măsură: Duhul dragostei, al puterii și stăpânirii de sine (II. Tim. 1, 6—7).

Nu pot uita pe tinerul preot zugrăvit de părintele scriitor Gala Galacteon în „Dela noi la Cladova”. Cu ce puteri luptă el împotriva inimii lui pentru a păstră curat și sfânt în el darul lui Hristos, ca apoi la cuminecarea din urmă a ispititoarei lui, să ceară cu toată ardoarea sufletului său lui Hristos iertarea celeia ce se sfârșia de patimă pentru el și să-o aducă la fericirea în Hristos pe aceea, care eră să-l frustreze pe dânsul de dragostea Domnului. Simțiam, că întrevăd... zorile primei Dumineci... și... pe îngerul iubirii răsturnând piatra de pe mormântul Domnului... și înviind El!...

Și aveam senzația acestei sfinte între vederi de câteori vedeam pe fiul Bisericii... Intinzând mâna celui ce i-a brăzdat fruntea cu crețurile suferințelor, și de câteori auziam pe cel nenorocit rostind cuvintele Domnului de pe cruce... „iartă-i Doamne, că nu știu ce fac”, ori ale lui Pavel... „să nu li socotească Domnul!...” Iar când îi vedeam pe cei învrăjbiți întorcându-și spatele și răspunzându-și cu patimă, simțiam cum... pecetluiesc ei înșiși piatra de pe mormântul Domnului și cum... pun ei înșiși paznici la mormântul Lui, ca să nu învie El și prin El sufletul lor!...

Serbătoarea Învierii este serbătoarea iertării, a împăcării, a biruinței dragostei sfinte asupra patimei.

...Dragoste sfântă, Dragoste dumnezească, Dragoste de pe cruce, care ai învins moartea, ca să trăim noi în veci și să nu ne stăpânească desnădejdea și groaza mormântului, să-lășlește-te întru noi și întărește-ne la clipele grele ale sfârșitului nostru... în credința nemuririi noastre prin Tine!...

Hristos a înviat !

I. S.

* BUCURIA EPARHIEI ARADULUI.

Inspirația de înalt patriotism nu poate fi prinsă în cadrele înguste ale partidelor politice. Fiecare partid în parte își revendică sie-și atribuțiile celui mai cald patriotism. Noi credem că nici un partid în parte nu reprezintă întregul patriotism, pentru că patriotismul adevărat trebuie să planeze peste partide.

Dar să lăsăm teoretizările. Prea mult să face și așa politică, iar noi declarăm că nu facem politică. Noi facem un gest de suferință simțire firească, arătând bucuria noastră că dl. VASILE GOLDIȘ, secretarul Consistorului nostru eparhial, pentru înaltul

său patriotism, s'a învrednicit de cinstea cea mare de a fi ministru al Cultelor și Artelor. O biserică conștientă cu o preoțime conștientă de bună seamă va ști să aprecieze importanța acestui eveniment.

Evenimentul are proporții uriașe, privindu-l atât sub raportul nevoilor de tot felul ale eparhiei noastre, cât și ale bisericii ortodoxe întregi. Orice comentariu este de prisos. Munca pentru biserică l-a ridicat pe dl Goldis la înalta demnitate atât de meritată. Se cuvine deci să ne bucurăm și să dorim noului ministru al Cultelor muncă rodnică spre binele țării și bisericii ortodoxe.

SONET.

Acei ce să-L priceapă nu putură,
Căci nu aveau în inimă iubire
Aceia, râi strigară: „Restignire!”
Și moartea Lui dela P. lat cerură.

Dumnezeescul miel pentru jertfire.
El se ruga: „O, Doamne! Te îndură
De acești păcătoși orbiți de ură
Și iart' alor sălbatică pornire,
Că nu știu ei ce fac!” — Și-a fost să fie
Ce scris era 'n Scripturi să se plinească,
Cu moartea Isus se pecetluiescă

Viața cea de vecl, ce va să vie
Și să rămână pusă temelie
La mare Impărăție creștinească.

Arad, 1926.

M. C.

Vizita canonică a Pr. Sf. Sale GRIGORIE la Timișoara.

Părintele sufletesc al poporului drept credincios din dieceza Aradului a fost câteva zile oaspele metropolei Banatului.

În oaza sufletului nostru a descins șamarianul salvator, trimis par'că într'adins de Tatăl Ceresc, să ne picure stropi de stropi din apa răcoritoare și vindecătoare, din apa vieții adevărate, de care avem mai multă nevoie decât ori când. Suntem doar, s'o recu-

noaștem cinstit, o turmă în pragul unei complete rătăcirii.

Duhul diavolului, alimentat de pleava societății omenești și ajutat de haosul social și politic ca o consecință firească a cataclismului mondial, își ridică din ce în ce mai semeț capul și subminează cu tenacitate credința noastră religioasă străbună și așezămintele ei de origină divină.

Prea Sfințitul Părinte Grigorie, investit de Cel de Sus cu toate însușirile și podoabele rare ale omului predestinat de a elibera sufletele fiilor săi din cătușele ignoranței religioase, ale necredinței și ale păcatului, profund îngrijorat de soarta lor, sfidând ori ce oboseli, sacrificii și neajunsuri, a luat toiagul arhieresc și cutreeră ca un adevărat apostol cu misiune divină, comunitățile lor bisericesti, instituțiile de educație ale tineretului, asilurile celor orfani și neputincioși, spitalele cu cei bolnavi și nemângăiați.

Prea Sfințitul Grigorie, întruchiparea apostolului chemat și prin excelență pregătit pentru misiunea Sa, simbolul ideii creștine, cu energia, voința și talentul Său sculptor, altoește, pe unde trece, iubirea Sa din iubirea lui Isus, lumina Sa din lumina Mântuitorului lumii, lăsând în urma Sa lacrimi de pocăință și imbold de îndreptare.

Deie Tatăl ceresc, ca această sublimă misiune inaugurată de Prea Sfântul Părinte Grigorie să-și primească coroana pe care a precizat-o P. Sfinția Sa, spre gloria divinului Isus, spre mărirea bisericii noastre și spre fericirea noastră, a tuturor.

Programul vizitațiilor:*Mercuri, 17 Martie.*

Pr. Sf. Sa a sosit la Timișoara Marți, 16 Martie, seara fără a i-se face primirea oficială, conform dorinței exprimate de Pr. Sf. Sa.

Vizitațiile au început Mercuri, ora 9 a. m. când Pr. Sf. Sa, cu suita compusă din dnii, Păr. protopop *Dr. P. Țiucra*, protopopul din localitate, *Păr. M. Păcățianu* și *Ioan Cioara*, asesori consistoriali s'a prezentat la liceul „Diaconovici Loga”.

Elevii liceului în frunte cu corpul profesoral au fost întruniți în sala de gimnastică a liceului, unde Pr. Sf. Sa le-a rostit o, înălțătoare cuvântare, făcând apel cald la sufletele fragede, de a se preocupa pe lângă cunoștințele științelor profane, și de învățăturile Mântuitorului Isus Hristos și ale bisericii Lui. Să dea, prin urmare, deosebită atenție studiului Religiei și sfintei scripturi, care n'ar fi iertat să lipsească din nici o casă creștinească.

Pr. Sf. Sa asistă apoi la ora de religie din clasa III-a a liceului.

La ora 10 Pr. Sf. Sa trece la liceul „Carmen Sylva”, unde este salutat, în numele corpului profesoral, de către dl director - Fodor. Pr. Sf. Sa mulțumește și trece în clasa VI-a la ora de religie, unde Păr. I. Imbroane își ținea lecțiile. La ora 11 întreg corpul didactic și elevele școlii se întrunesc în capela liceului și la intrarea P. Sf. Sale corul, dirijat de dș. prof. Onișiu, întonează „Pre Stăpânul”. Prea Sfinția Sa își exprimă îndestularea la cele văzute, binecuvintează asistența și trece la internatul liceului.

La ora 11 P. Sf. Sa vizitează căminul de ucenici și calfe din Cetate, de sub direcția dlui St. Vulpe. După o cântare de binevențare a corului de ucenici și calfe, d. Vulpe salută pe Pr. Sf. Sa și mulțumește pentru înalta vizită. Pr. Sf. Sa răspunde, satisfăcut de situația căminului, îndemnând stăruitor pe viitorii comercianți și industriași să nu se îndepărteze de biserică și de învățăturile ei.

De aici Pr. Sf. Sa trece la Orfelinatul „Principesa Elena”.

La ora 5 d. m., Pr. Sf. Sa face o vizită dlui Dr. L. Gabor, președintele asociației medicilor și a doua spitalului de stat de sub conducerea dlui Dr. A. Căndea, adresând cuvinte de mângăere și încurajare celor suferinzi.

La ora 7 seara Pr. Sf. Sa asistă la deniile din sf. biserică a cartierului Elisabetin unde venerabilul părinte G. Sălăjan rostește o duioasă și profundă cuvântare, arătând spiritul de credință al enoriașilor săi.

Pr. Sf. Sa, mișcat de cuvintele părintelui Sălăjan, ia cuvântul în biserică arhiplină cu atâta putere de muștrare și convingere, încât nu au rămas ochi din cari să nu stoarcă lacrimi. Pr. Sf. Sa vorbește despre spiritul rău al vremii, care nu poate fi înfrânt decât prin biserică lui I. Hristos.

Joi, 18 Martie.

La ora 10 Pr. Sf. Sa vizitează școala politechină, iar la ora 11 școala militară. Aici este întâmpinat de corul școlii. Pr. Sf. Sa le vorbește militarilor despre cetatea pământescă, în raport cu cetatea spirituală, îndemnându-i a cuceri pe cea din urmă, mult mai edificatoare ca cea dintâi.

La ora 4 d. m. Pr. Sf. Sa vizitează comuna Șag, unde este primit cu banderiu și salutat de d. Chirilovici, primpretorul plasei. Păr. local G. Rusu celebrează vecernia, la sfârșitul căreia face o dare de seamă Pr. Sfinției Sale asupra situației religioase-morale-sociale și economice a membrilor comunității bisericești.

Pr. Sf. Sa vorbește apoi despre puterea credinței, îndemnând pe credincioși a păstra cu sfințenie credința străbună.

Vineri, 19 Martie.

La ora 9 Pr. Sf. Sa vizitează școala normală (pedagogia) asistând și la ora de religie din cl. VI-a, după care vorbește elevilor despre misiunea dascălilor în viață pentru formarea din tinerele odoasle, ce vor ajunge sub mâna lor, caractere morale. Face apel la luminătorii de mâine ai orașelor și satelor de a se apropia tot mai mult de biserică Mântuitorului nostru, infiltrând această apropiere și în elevii lor din viitor.

La ora 10 Pr. Sf. Sa vizitează orfelinatul comunal „Regina Maria”, de sub direcția dlui Lazar Mircea, exprimându-și complectă mulțumire de situația de ordine și curățenie a orfelinatalui.

La ora 11 Pr. Sf. Sa face o vizită venerabilului și ilustrului fiu al bisericii noastre, dlui Emanuil Ungurianu.

La ora 6 Pr. Sf. Sa vizitează pe dnii Dr. S. Șagovici preș. parohiei din Mehala și păr. I. Neagoe preș. par. din Elisabetin.

La ora 7 Pr. Sf. Sa asistă la deniile din biserică Mehalei, unde predică mișcător Păr. Ioan Plavoșin. Ia cuvântul apoi Pr. Sf. Sa, arătând luminos raportul dintre adevărul omenesc și adevărul veșnic, ilustrând dorința generală de a se apropia omul de adevărul veșnic.

Sâmbătă, 20 Martie.

La ora 9 Pr. Sf. Sa vizitează orfelinatul „Regele Ferdinand“, exprimându-și admirația pentru curățenia și ordinea exemplară ce a găsit-o.

La ora 10 vizitează fabrica de tutun de sub direcția dlui ing. D. Mardan, instalată atât de modern și condusă atât de excelent.

La ora 11 Pr. Sf. Sa trece pela Insp. școlar și d. C. Țăran, preș. com. par. din Fabrică.

La ora 4 d. m. Pr. Sf. Sa vizitează comuna Remetea. Este primit cu banderiu și salutat de notarul comunei. Păr. I. Țoldan celebrează vecernia, făcând și o dare de seamă, Pr. Sfinției Sale, asupra situației sufletești a credincioșilor săi, insistând clar și convingător asupra datoriei lor de a lua la inimă cuvintele înțelepte ale arhiereului. Pr. Sf. Sa desvoaltă superb taina sf. Euharistii și darul ce se revarsă prin această taină asupra omului ce se împărtășește de ea. La sfârșitul cuvântării Pr. Sf. Sa îi oferă distinsului preot I. Țoldan brâul roșu, ca răsplată pentru zelul său de păstor depus peste un sfert de veac în agrul Domnului.

La ora 5½ Pr. Sf. Sa pleacă în comuna Izvini, unde asemenea este primit cu banderiu și salutat de d. Weisz pretorul plasei. Urmează vecernia, la care păr. M. Șora expune cald și lămurit situația sufletească a credincioșilor.

Pr. Sf. Sa vorbește poporului despre virtuțile creștinești și roadele acestor virtuți în spre binele oamenilor.

Duminecă, 21 Martie.

La ora 10 Pr. Sf. Sa a început pontificarea sfintei Liturghii în biserica din Fabrică, în sobor, din care au făcut parte, afară de suita Pr. Sale, următorii dignitari și preoții: I. P. C. Sa Păr. P. Morușca, starețul mănăstirei Hodoș-Bodrog, Păr. asesor Dr. Gheorghe Ciuhandu, S. S. Lor. G. Sălăjan, D. Voniga, I. Neagoe, I. Plavoșin, I. Țoldan, T. Barzu, M. Șora.

În cursul sf. Liturghii Pr. Sf. Sa hirotesse întru archimandriți pe I. P. C. Sa Morușca. Răspunsurile liturgice au fost date de corul „Doina“, sub conducerea măestrului S. Dragoi.

La priceasnă P. Sf. Sa rostește o magistrală predică, cu subiectul „Ființa împărăției mesianice“, de o superioară concepție, care, deși a avut o structură eminent științifică, a fost turnată într'o formă atât de sobră, luminoasă, penetrantă încât nu credem să fie

rămas cineva din marea asistență care să fi putut rezista efectului ei zdrobitor. Prea Sfințitul Grigorie a mișcat cutele tainice ale inimilor, a convins iresistibil și a cucerit cetatea sufletelor noastre. D. m. ora 4—5 Pr. Sf. Sa a vizitat pe dna Vălcovici, preș. soc. fem. ort. din Timișoara și pe dna A. Vidrighin, preș. reun. fem. rom. din localitate.

La ora 5 Pr. Sf. Sa a asistat la matineul religios, dela Casinoul Militar, organizat, în onoarea înaltului oaspe, de soc. fem. ortodoxe. Corul liceului de fete a cântat câteva cântări religioase, iar corul „Doina“ a executat pentru a doua oră în orașul nostru capod'opera dlui Drăgoi, priceasna „Lăudați“, pe cor mixt cu acompaniament de orchestră. Pr. Sf. Sa a rămas profund mișcat la auzul acestei opere din domeniul literaturii muzicale bisericesti.

Conferința religioasă a părintelui I. Imbroane, care a constituit partea esențială a matineului, a fost un studiu temeinic, de toată frumusețea stilistică și expusă cu elocința caracteristică a părintelui Imbroane.

Pr. Sf. Sa s'a reîntors Luni, 22 Martie ora 10 a. m. la reședința Sa din Arad, desigur obosit de munca unei săptămâni în „via Domnului“, dar înălțat sufletește că și-a putut îndeplini datoria față de fii săi sufletești din aceste părți ale Banatului, cari cu cucernicie și fiască recunoștință li urează la plecare.

„Întru mulți ani Stăpâne“.

Timișoara, 23 Martie 1926.

E. G.

PAȘTILE INVIERII!

(Imn dedicat Prea Sfințitului nostru Domn Dr. Grigorie Gh. Gomsa, Episcopul Aradului.)

*Cine mântuiește lumea din peire,
Și ridică'n Căruri biata omenire?...*

*Tradiția și Biblia ne spune
De-a vechilor profeți înțelepciune,
Când Domnul sfânt în vremuri păgânești
Făcea minuni pe plaiuri pământeste.
Iar azi, ziua de Paști o prăznuim:
Ierusalimul, sfânt închipuim
Ca 'n vremea veche din apostolat,
Când din cei morți: „Hristos a Inviat!“...*

II.

*„Suntem la cinci Aprilie în zori
Când toată lumea fierbe de fiori;*

Acolo la Golgota 'n nou mormânt
E mort depus Profetul blând și sfânt!
La mijloc de grădină pe o vatră
Stă sigilat Acel mormânt de peatră;
Și e păzit acum de zile trei
Sub mari porunci de jidovi-arhieriei;

III.

„De teamă, ca Profetul se nu 'nvie
Prin farmecu-i divin din profeție?!
Dar făcătorul de minuni cerești
Printre popoare vechi și păgânești,
Ca drept trimis și Fiu lui Dumnezeu
A biruit și Moartea'n iadul său!
„Din Vinerea de patemi nencetat
Vedem cum Hristos cu moartea s'a luptat!...

IV.

„Și a treia și din morți victorios
Se vede viu cu steagul glorios
Eșind din racla Sa plin de mister,
Intimpinat de doi îngeri din cer!!
Și îngerii trimiși de Cel de sus
Deschid acum mormântul lui Iisus.
Străjerli sub viziunea arzătoare
Cad morți pentru moment de spăimântare!

V.

Iar îngerli'n misiunea lor cerească
Făceau pământ cu Cer să se unească,
Căci Invierea Domnului slujeau;
Și apostolii la lume o vesteau!
Și oamenii cu îngerii în cor
Vorbeau cu Domnul care'n fața lor
Se vede înviind adevărat
In nimbul nemuririi Coronat!...

VI.

Grădina din Golgota luminează,
Ierusalimul saltă'n dalbă rază;
Căci mare e Minunea 'nvietoare
De viață nouă lumii dătătoare!!
Și-acum sub cerul nou al primăverii
Cine-i Eroul sfânt al Invierii?
E 'nvingătorul morții din infern,
Mântuitorul Isus cel Etern!

VII.

Ce'n trupul plin de răni... neprihănit
S'a arătat multor ce l'a iubit
Colo'n Ierusalimul luminat,

Și'n Muntele Măslinilor Nălțat“...
Iar prin puterea sa dumnezească
A deșteptat o lume creștinească,
Ce va serbă prin timpuri seculare
Ale 'nvierii Paști de revelare!

VIII.

Și dacă Hristos prin faptă și cuvânt
A mântuit o lume pe pământ,
Și'n act adevărat a înviat,
Iar de pe plaiu la Cer s'a Înălțat,
Atunci la revenirea Sa pe plaiu
Cu sfinții Săi cu trîmbițe din raiu,
Vom învia și noi din vechi morminte,
Luând toți chipul Său cu taine sfinte!

IX.

Și oamenii din globul pământean
Vor duce viață nouă la liman,
O viață jună, dulce, fericită
Din „raiul cel promis“ neprihănită!
Căci mare e al nostru Dumnezeu
Ce-a renăscut Român poporul Său,
Și turma Sa creștină ce-L iubește
Din veac și până'n veac o miluește!!
Hălmagiu, la Paști, 1926.

Petru Irhașiu.

Viața lui Isus.

Ori care creștin, dornic de a afla calea cea mai bună prin care să-și hrănească și mântuiască sufletul său, trebuie să cunoască cât mai mult și cât mai bine persoana și viața a celuiia, care a îndrăznit să afirme despre sine: „Eu sunt calea, adevărul și viața“ (I. C. 14 V. 6) Scrierile de multe veacuri, cu toate lămuririle lor istorice, fie ele cât de exacte, în aceasta privință ne lasă nemulțumiți, căci cei mai mulți dintre biografil și criticii, cari au voit poate să înalțe caracterul lui Isus, de cele mai multe ori l'au micșorat. Viața lui Isus nu se poate cunoaște, nici după aparența simțirilor noastre, ci numai după o serioasă meditație și aprofundare. O contemplare asupra vieții lui Isus, nici când nu e împotrivită, ca în zilele când însuși el zice: Preveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită, că Duhul este osârduitor, iar trupul neputincios“ (M. 4. 38.) iar într'alt loc zice: „Fiilor încă puțin cu voi sunt (I. 13. 33.) E vorba de cele din urmă zile a lui Isus de pe pământ. Acum se desfășoară viața lui Isus mai deplin ca ori când, acum fie care moment din viața lui e un eveniment în ju-

rul căruia lumea, omul și viața omului s'au învățat și se învăț, ca în jurul unui punct fix. Chiar și Apostolii fără aprofundare și meditație, vedeau neclar, ca în enigmă, atât persoana, cât și viața și cuvintele învățătorului lor. Scufundarea lui Petru în mare e urmarea puținei sale profundări asupra aceluia de care și valurile și vânturile ascultă, iar lui i-se pareă că e o nălucă. Tot documente de puțină aprofundare și meditație dovedește dialogul dintre Mântuitorul și Apostoli săi Toma și Filip cărora le zice: „Atâta vreme cu voi sunt și nu m'ați cunoscut pe mine; unul zice să-i arat calea, celalalt pe Tatăl: „Eu sunt calea adevărului și viața“ nimeni nu vine la Tatăl fără numai prin mine“ (I. 14. 6) Viața lui Isus nu se poate cunoaște din biografie, căci viața lui e o acțiune o lucrare cu caracterul vecinicii, iar vecinicia vieții lui Isus nu o putem înțelege fără de cuvintele Lui: „Și aceasta este viața cea vecinică, ca să te cunoască pe tine unul adevăratul Dzeu și pe care l'ai trimis pe Isus Christos (I. 17 v. 3) Ca mai ușor să cunoaștem noi pe unul adevăratul Dzeu-Mântuitorul ne-a făcut legătură cu Dzeu prin una singură rugăciune: „Tatăl nostru“ ne-a înzestrat cu un Tatăl vecinic, care va avea grije de noi și după sfârșitul vieții noastre temporale; ne-a făcut din robi fiu. Viața lui Isus nu se poate judeca după ani sau după zile, minunile și faptele Lui nu se pot înșira sau spune în mod cronologic, pentru-că toate au caracterul vecinicii. Nașterea, Botezul, Învierea și minunile lui Isus n'au fost acte oficiale, însă pluteau în văzduh. Plin este cerul și pământul de mărirea Lui. Toți câți s'au părăndat și-au trecut prin fața lui Isus toți s'au schimbat viața lor veche în una nouă. Toți câți s'au ridicat la o înălțime oare-care (ca d. e. Zahau) ca să vadă fața lui Isus, toți s'au mântuit; toți câți s'au atins numai de hainele lui toți s'au vindecat; toți câți au strigat în urma Lui: Fiule al lui David milueștemă, toți s'au miluit; toți câți au strigat: „Doamne vreau să văd“ li s'au deschis ochii și au văzut lumina cea adevărată. Prin vindecarea unui orb din naștere Isus vindecă și luminează o lume întreagă, prin liniștirea unui lac cuprins de vânturi Isus liniștește întreaga mare a vieții omenestii; prin scăparea unei corăbii din valuri Isus scapă întreaga omenime din viforul ispitelor. Și după cum minunile au caracterul vecinicii așa și parabolele și aforismele Lui au caracterul vecinicii. Pilda Sămănătorului, pilda Stăpânului, care a făcut cină mare, a fiului pierdut, a Vameșului și Fariseului sunt vecinice; toți câți au urechi de auzit pot să le audă, ochi de văzut să le vază și minte să le înțeleagă.

Atât înainte cât și după Isus, mulți au mai spus aforisme și parabole, poate tot așa de bune, însă nici unii nu le-au trăit, nici unii nu și-au dat viața pentru ieie. Viața lui Isus e religia lui Isus, iar viața morală a lui Isus a desăvârșit opera Lui. Tot ce a făcut Isus a făcut ca speța omului să se apropie de perfecțiune de Dumnezeu. Isus a arătat calea, cea mai bună, a spus adevărul cel mai înalt și a trăit viața cea mai morală.

Pe cât de înaltă, nobilă și plină de abnegațiune a fost viața lui Isus, pe atât de josnică, egoistă și nerecunoscătoare a fost răsplata dela contemporanii săi, cari „fără să știe ce fac“ pedepsiră cu moarte pe sfântul „Rege al Iudeilor“ și fără să mediteze la ceea-ce grălesc rostire blăstămul: „Sângele lui asupra noastră și asupra fiilor noștrii“. Greșala dela Getsimani încă nu e ispășită, cei vinovați de moartea lui Isus, perzistă și azi în greșala veche, poartă și azi pata sângelui și cearcă nu să spele rușinea prin căință, ci să smulgă numele lui Isus din sufletul omenimei adoratoare. Aceasta însă ar însemna a zguduia lumea din temelii, căci a smulge din omenime numele lui Isus. Însemnă a smulge pe însuși Dumnezeu; iară lumea fără Dumnezeu nu va putea exista, căci nu va avea viață. Dădătorule de viață Doamne, vino la noi iară și ne mântuiește.

Ioan Evușian, preot.

Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor

de Arhimandritul POLICAR P. MORUȘCA.

(Continuare.)

În istoria Testamentului vechiu' putem deosebi 3 perioade, 3 tăietori mari: 1. așezarea împărăției lui Dumnezeu prin darea Legii sub Moisi, după care totuși au fost rătăcirii și s'a văzut căderea morală a poporului; 2. timpul de reculegere sub Samuil și cei 3 regi dintâi, și 3. noua decădere în destrăbălare sub regii următori, care a tras după sine robia Babilonului, cu slaba încercare de înviore, după întoarcerea din robie.

La fel se deosebesc și în Testamentul nou 3 trepte ale dezvoltării împărăției lui Dumnezeu: 1. întemeierea ei prin descoperirea și propovăduirea Domnului, cuprinsă în sf. Evanghelii; 2. lățirea împărăției prin propovăduirea Apostolilor în grai viu (Faptele) și în scris (Epistolele) și 3. desăvârșirea viitoare a împărăției cerești, după cum se desvălește în Apocalipsă.

Cărțile cari alcătuiesc Vechiul și Noul Testament, cuprind deci descoperirea dumnezeiască, așa cum s'a petrecut în timp, dupăcum mărturisește și sf. Ap. Pavel: „În multe feluri și în multe chipuri de demult a grăit Dumnezeu părinților prin proroci și în zilele acestea de pe urmă a grăit nouă prin Fiul... (Evrei C. 1 v. 1—2.)

Cărțile Legii vechi ca și ale celei noue sunt împărțite în Capitole, iară capitolele în versuri (sau versete), afară de cartea Psalmilor, care, în loc de Capitole, e împărțită în 150 de psalmi. Împărțirea aceasta s'a făcut pentru o mai ușoară citire și pricere a cuprinsului și pentru a se putea ținea minte câte o zicere sau citat, mai ales. Însemnăm Capitolul

cu C., versul cu V. punând numărul după ele, cum se văd însemnate și în această cârticică cuvintele, pe cari le-am scos din sf. Biblie.

Inspirația Sfintei Scripturi.

Deși cărțile Sfintei Scripturi s'au scris în decurs de vre-o 1600 de ani și măcarcă scriitorii lor sunt mulți, foarte deosebiți ca vârstă și cultură și așa de îndepărtați unii de alții, în timp ca și după firea lor, totuș Biblia este *una*, întreagă, bineînchegată și îndeplină armonie, în tot ce privește învățăturile ei de căpetenie, — despre Dumnezeu, despre păcat, despre mântuire și a. m. —, pentrucă cuprinsul ei nu este rod al cugetării oamenilor singuratici, nici rezultatul cercetărilor omenești, ci sunt însuși graiurile Domnului. Căci „Dumnezeu cele ce mai nainte a vestit prin gura tuturor prorocilor Lui“, (Fapte C. 3 v. 18).

Duhul lui Dumnezeu, Duhul Sfânt, a însuflețit și a *inspirat* pe scriitorii, ca ei să cunoască și să scrie numai adevărul și să propovăduiască cunoașterea dreaptă a lui Dumnezeu, Celui adevărat și sfânta Lui voie. „Duhul Domnului a grăit întru mine și cuvântul Lui pe limba mea“ — scrie la a II-a Carte a împăraților (C. 23 v. 2) și „Duhul sfânt a grăit prin gura lui David“ (Fapte C. 1, v. 16). Și mai lămurit spune acelaș lucru sf. Pavel: „...căci luând voi cuvântul auzirei de Dumnezeu dela noi, a-ți primit nu cuvânt al oamenilor ci, precum este adevărat, cuvântul lui Dumnezeu, care se și lucrează întru voi, ceice credeți (I. Tes. C. 2 v. 13). Iară Petru scrie în a II-a lui epistolă (C. 1. v. 21) „...pentrucă nu prin voia oamenilor să facă cândva prorocie, ci purtându-se de Duhul sfânt au grăit oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu“.

Greu lucru este a pricepe cu mintea noastră cum s'a petrecut această inspirație a scriitorilor cărților sfintei Scripturi, de către Duhul sfânt. Totuși o pildă ne poate ajuta. Un învățător, însuflețit pentru chlemarea lui în școală, dacă învață temeinic pe școlarii săi un lucru, acestia, la rândul lor, pot reproduce prin grai, sau în scris cuprinsul învățurii, pe care au auzit-o. Iar dacă ei au fost cu luare aminte și au învățat bine, pot spune cu gura, ori pot scrie pe hârtie lucrul, chiar cu aceleași cuvinte, ale dascălului lor. Scrisul sau vorbele lor, în acest caz, nu sunt din judecata lor proprie, ci sunt cuvintele și învățătura primită dela învățătorul lor.

Ori, un om, care nu știe scrie, roagă pe vecinul lui să scrie o epistolă prietenului său din depărtare. El spune cu vorba gândurile și doririle sale, pe cari area să le împărtășească celui de departe. Cel ce scrie o face cum poate. De este mai încusit scrie frumos, cu vorbe mai alese. Ori cum ar scrie însă, numai scrisul este al său, gândurile și îndemmurile sunt ale celui ce ia spus să scrie. Așa s'a petrecut și cu scriitorii sfintelor scripturi. Duhul sfânt a dat

îndemnul și gândurile, iar oamenii aleși au scris cum au putut.

Ori, după pilda cu învățătorul și elevii săi, așa s'a petrecut, într'o formă mai desăvârșită, cu scriitorii sfintelor Cărți. Aici cel mai desăvârșit dascăl, Duhul lui Dumnezeu, a învățat pe cel mai râvnitor și mai pricepuți școlari. Așa cum însuși Mântuitorul a spus-o ucenicilor Săi: „Duhul sfânt vă va învăța pe voi toate“ (Ioan c. 14 v. 26) și cum adevărește sf. Pavel: „Toată Scriptura este de Dumnezeu însuflată“ (II. Tim. C. 3 v. 16).

Scriitorii cărților sf. Scripturi au fost nu numai oameni de un înalt caracter, conștiențioși și cucernici, ci ei au fost și bărbați sfinți, aleși de însuși Dumnezeu în chip deosebit, stând în strânsă legătură și comunitate cu El. Ei au fost mărturii, cu ochii și cu urechile la însași arătarea lui Dumnezeu, ca Moisi în Muntele Sinai, ori Apostolii în nemijlocită atingere cu Mântuitorul. Ori alții au primit osebিতă descoperire în Duh, deschizându-li-se ochii sufletului și auzind în taină șoapta de sus, ca Isaia, Ieremia și a. m. Și s'au făcut apoi unelte de mijlocire și de lucrare a Duhului sfânt în lume. Deci nu atât prin puterea și iscusința lor personală, cât mai vărtos prin însuflarea lui Dumnezeu au grăit și au scris. Duhul lui Dumnezeu a vorbit prin'tr'ânșii.

(Va urma.)

Predică la Învierea Domnului.

Hristos a înviat! Iubiți Creștinii Astăzi văd fețe neobișnuite, par'că sunt străini mulți în aceasta sf. Biserică. Ce va îndemnat să veniți atâția să ascultați rugăciunile de mărire ce se aduce azi lui Hristos; vreți să dați dovadă, că sunteți creștini, și vă îndepliniți o datorie a sufletului vostru! Vreți să auziți și voi glasul de veselie a creștinătății, care azi saltă de nespusă bucurie, văzând, că cei ce au fost supus pătimirii celei mai groaznice, înviat din morți cu trupul strălucitor ca soarele, vestește tuturora sfârșitul întunerecului păcatelor și lasă să se întrezerească aurora luminii celei vecnice.

Praznicul este a tuturora, căci toți suntem chie-mați, dar puțini ne-am ales, puțini ne-am lăpădat haina murdară a păcatului. Câți dintre voi ați venit la acest praznic, curați nu numai cu hainele ci și cu sufletul spălat prin înfricoșatele taine ale Cristos. Numărați-vă voi înși-vă, și veți găsi, că mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

Cum vrei tu azi să primești paștile cele sfințite, când sufletul tău este murdar de cele mai urâte păcate? Crezi că pentru tine păcătoșule ziua de azi e de bucurie? Nu, azi te osândești singur, azi te arați singur nemernic, azi te vezi singur în oglinda sufletului tău și vezi chipul hădos a Satanei, care te

chiamă să intri în împărăția lui; ar trebui să plângeți cei necurați la suflet.

I. C. De ce sunt așezate sf. Taine? Ca să se împărtășească numai copii și bătrânii satului. Că voi vă credeți nevinovați? O! bieți nenorociți numai Hristos fiul lui Dumnezeu a fost fără păcate, noi muritorii suntem încărcăți de păcate. De ce atunci știind aceasta n'ați venit să vă curățiți, așa se cădea oare să așteptați praznicul praznicilor? Pentru voi ș'a dat Isus sufletul Său pe cruce? Ori pe voi vă lasă rece și muți patima lui? O Isuse Hristoase! Unde sunt lacrimile tale vărsate în grădina Ghetsemani, unde este suspinul tău de pe cruce, fără să se audă glasul tău, și azi — poate păcătoșii cari s'au adunat în casa ta, vor crede ție și se vor închina ție! Lumea de azi cu nimic nu-i mai bună, ca lumea de atunci; azi prietenii tăi, slugile tale, te palmuesc, te scuipă, te batjocoresc.

Veniți dar totuși I. C. și să petrecem cel puțin cu sufletul momente mai însemnate din înfricoșatele sale patimi, să ne suim pe muntele Maslinilor. să vedem ce face Isus cu învățăcelii săi.

După Cina cea de taină Isus a luat pe Apostolii săi și s'a retras în loc singuratec ca să se roage. Le-a lăsat pe grijă să privegheze să nu doarmă și Isus retrăgându-se puțin la o parte lângă o piatră mare a căzut în genunchi și desfăcându-și toată greutatea ce apăsă sufletul său, s'a rugat așa: Doamne de se poate să treacă dela mine acest păhar. Vrând să însemneze, că deși eră Fiul lui Dumnezeu stăpân pe cer și pământ, totuși groaza morții trupești, l-a înfricoșat puțin. Dar n'a pregetat mult să se arate fiu ascultător Tatălui și-a mai adăugat: „Dar nu cum voesc eu, ci cum tu voești!” Florile și iarba din acel loc ne-ar putea povesti durerea lui Isus căci „curgea lacrimi din ochii lui, ca picătura de sânge,” zice sf. Scriptură. Durerea s'a mai mărit, după ce întorcându-se la ai săi l-a găsit adormiți. Dar iată, că se lvește și gloata armată a trădătorului Iuda, mânat de pofta de câștig, sunetul celor 30 de arginți, a orbit mintea lui s'a grăbit să deie sărutul făjarnic: „Bucurate învățătorule“.

Iuda ș'a împlinit pofta inimii sale și Isus este legat și dus înaintea arhierilor și cărturarilor. Se începe procesul de învinuire a Fiului lui Dumnezeu, care a venit să facă numai bine. O! popor necredincios și urgisit, cum ai putut să batjocorești în chipul acesta pe Acela, pe care cu câteva zile mai înainte l-ai primit ca pe un împărat?

Tu ai așteptat ca Fiul lui Dumnezeu să scoată sabia și să stărpească domnia romană. — Isus a venit să scape sufletul de robia păcatului și tu popor blăstămat nu l-ai înțeles. L'ai legat la stâlp, l'ai bătut, l'ai scuipat, l'ai dat în mână trestie, l'ai aruncat în spate o hlamidă roșie, i'ai pus pe cap cunună de spini, și l'ai strigat în gură mare: „Bucurate împăratul Iudeilor“.

Crima ta feroasă și sălbatică ș'a ajuns culmea pe drumul calvarului, când ai silit pe Isus cel istovit de bătăi, să-și ducă singur Crucea pe care la-ți răstignit.

Piroame groase au străpuns mâinile lui, pe cari așa de multe ori le întindea să deie binecuvântare la cei nenorociți. Cuprins de durerile trupului Isus strigă: „Dzeul meu de ce mai lăsat!“ Și după ce mai cere apă, — că-l cuprinsese setea — îl aduc oțet amestecat cu fiere; Fiul lui Dumnezeu își pleacă capul și ș'a dat sufletul.

Cine își poate închipui durerea Preacuratei Fecioare văzându-și odorul său în felul acesta batjocorit. O! izvor nesecat de lacrimi, cât ai plâns tu la poalele sf. Cruci, cât ai udat tu pământul acela stropit cu sângele Mântuitorului scurs din belșug din ranele făcute de piroame.

I. C. I aveți și voi vre-o lacrimă a căinței voastre să vărsați și voi la aceasta cruce? Ori inima voastră este împietrită de păcate; pe voi nu vă mai mișcă suferințele lui Isus.

Jalea și durerea Maicei Preceste după trei zile s'a schimbat în bucurie mare, căci fiul lui Dumnezeu după ce au fost luat de pe cruce și înmormântat și păzit de ostași, a înviat din morți. Bucuria a fost mare; azi toată creștinătatea trebuie să se bucure de marea înviere. Vă întreb și pe voi I. C., că învierea Dlui ce bucurie va făcut? Cu ce suflet ați așteptat și aceasta înviere? Va-ți curățit voi sufletul vostru de păcatele plăcerii, oare păcatul lui Iuda nu vă stăpânește și sufletul vostru, oare voi nu ați batjocorit, scuipat pe Isus?

În cazul acesta voi ați trebui să vă ascundeți fețele voastre dela strălucirea învierii lui Hristos. Mă veți întreba, când am scuipat pe Hristos, când l-am batjocorit, când l-am răstignit noi?

Lăcomia, dușmănia, hoția, curvia, iată păcatul, iată piroama care o bateți voi singuri în mâinile lui Hristos. Să nu credeți că bucuria învierii Dlui o câștigați prin aceea, că ați venit azi în sf. Biserică în haine noi, și scumpe, tocmai astăzi voi cari ați venit cu trupurile voastre așa de împodobite cu lucruri prețioase, vă arătați goliciunea sufletului vostru.

Bucuria învierii este dată numai acelor, cari ș'au spălat sufletul de păcate, și s'au îmbrăcat în haina albă a smereniei, a blândeței, care n'a costat mii și mii de Lei.

Deci stând aici în fața lui Dumnezeu, voi cei neprihăniți la suflet și curățiți prin sf. taină a cuminicăturii, bucurați-vă azi de marea zi a învierii Domnului; iar voi cei ce stați în mocirla păcatelor voastre, rușinați-vă azi de fața lui Dumnezeu.

Să nu vă perdeți însă nădejdea voastră; împărăția cerului nu este închisă pentru voi, veniți numai și îndrăzniți, nu întârziți, gustați pe Domnul și veți vedea că este bun și vă va aduce și vouă bucurie în sufletul vostru marea înviere a Domnului — Amin.

Pr. Traian Golumba.

Adunarea Generală a Reun. Fem. Rom. din Arad.

La 23 Martie ora 6 d. m. s'a ținut la Internatul diecezan de fete Adun. Gen. a Reun. Fem. Rom. din Arad, în prezența P. S. Sale Dlul Episcop *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, ca președinte de onoare: Dnele preș. Eug. C. Pop; v. preș. A. Ispravnic; secret. T. Bogdan, cassieră E. Tatu; și membrele: A. Dr. Petran; V. Robu; I. Nemet; C. Pap; A. Păcățianu; A. Călniceanu; E. Păcurar; S. Trimbițoiu; D. Ispravnic; A. Novac; V. Antonescu; A. Ursu; C. Chera; L. Stoenescu și Fl. Popovici.

Preș. Eug. C. Pop deschide Adun. Gen. printr'o cuvântare adânc simțită, salută prezența P. S. Sale Dlul episcop, exprimând bucuria de-a avea sprijinul înaltului Prelat, ceiace este o garanție de concursul bisericii la activitatea societății. În cuvinte calde, îndeamnă și de acl încolo membrele să-și dea tot concursul la lucrările comitetului și glorifică munca stăruitoare și zelul neobosit al M. Sale Regina Maria, ca pildă ideală a femeii. Exprimă condoleanțe la moartea episcopului Ioan I. Papp, fostul patron al Reun. timp de 20 de ani; în cuvinte dutoase amintește memoria fostei prezidente Letiția Reyçi, decedată în cursul anului și accentuează muncă valoroasă a ei, depusă în folosul Reun.

P. S. Sa D-l Episcop ține o admirabilă cuvântare.

Raportul secretarei încă îl dăm în întregime pentru a evidența activitatea societății și scopul urmărit.

Urmează raportul cassierei, care prezintă următoarea circulație, dela 1 Nov. 1923 până ia 23 Martie 1926: venite: din colecte 222.189 Lei; alte venite 221.272 Lei. S'au făcut următoarele donațiuni: pentru îmbrăcarea copiilor săraci 240.088 Lei; întemnițaților 6000 Lei; pentru monumentul Eminescu Buc. 5000 Lei; ajutor vād. unui fruntaș gazetar ardelean 3000 Lei; pt. spitalul moților 2000 Lei; cantinei școlare dela lic. Moise Nicoară 4000 Lei. Spese: la baluri și ceauri: 53.643.70 Lei; spese administrative 4110 Lei. Avera curată a Reun. 128.619.39 Lei.

Implinindu-se ciclul de 3 ani, conform statutelor să alege noul comitet. Adun. Gen. propune re alegerea celui vechi, întregit cu 5 membre, dnele: L. Adam; H. Orezanu; C. I. Pap; L. Stoenescu și V. Petrescu.

Dna v. preș. A. Ispravnic face un călduros apel cătră toate membrele Reun. să-și dea sprijinul pentru capela internatului de fete, care pentru a putea fi sfințită în scurt timp, are nevoie de aranjamentul complet de biserică.

Dna preș. Eug. C. Pop, mulțumește P. S. Sale Dlul episcop, pentru înalta cinste de-a fi prezidat Adun. și mulțumește pentru încrederea manifestată în re alegerea comitetului și declară Adun. Gen. de închisă.

Onorată Adunare Generală!

Dela ultima Adun. Gen. a societății noastre, ținută la 1 Nov. 1923, se împlinesc doi ani și mai bine. Imprejurări independente de noi, nu ne-am îngăduit să ținem an de an Adun. Gen. Societatea însă, n'a încetat cu munca în scopurile impuse. În cadrele ei modeste dar sigure, Reun. Fem. Rom. din Arad, urmează cărarea începută cu zeci de ani înainte, pe teren de binefacere și pe teren cultural-național. An de an, să colectează bani din inițiativa și zelul admirabil al câtorva membre din comitet și'n deosebi în pragul sărbătorilor de Crăciun, o intensă activitate se desvoaltă în vederea ajutorării celor lipsiți.

În anul 1924 și 25 s'au ținut câte 5 ședințe de comitet și'n cel mai perfect acord, s'au angajat toate lucrările societății.

De Crăciunul anului 1924, sarcina prea puțin plăcută a colectării o iau asupra lor dnele: Ispravnic, Mladin, Popp, Fl. Popovici, Marinescu și Antonescu. S'a colectat 88.000 Lei. S'au distribuit copiilor dela șc. primare 200 păr. ghetе, 60 căciulițe și 50 swetere. La azilul de copii s'a făcut donațiune: 100 m. flanelă pentru cămășuțe, și-n valoare de 3500 Lei, cărți de povești și jucărele. Intemnițaților dela tribunalul Arad tot de Crăciun s'a dăruit 3000 Lei.

La Crăciunul anului 1925 colectează dnele: Ispravnic, Orezanu, Stoenescu, C. Pap și Păscuțiu, sume de 109.600 Lei. S'au distribuit tarăș copiilor săraci dela șc. primare: 260 păr. de ghetе, rochițe și șaluri tricotate. La azilul de copii 100 m. flanelă, jucării, bomboane. Intemnițaților 3000 Lei.

Afară de aceste donațiuni, Reun. și-a dat obolul ori unde l-au permis mijloacele, atât pe teren umanitar cât și cultural-național. A ajutat văduve de război și vād. unui fruntaș gazetar ardelean; un student dela șc. de contabilitate; a dăruit ptu monumentul Eminescu la Buc. 5000 Lei; ptu spitalul moților 2000 Lei, ptu sinistrați tot venitul net al balului din anul curent, sumă ce trece peste 10 mil Lei și alte donațiuni mai mici.

Zeci sunt copii de școală cari, grație acestei societăți, sunt scutiți de gerul iernei și se pot înveli într'o hăinuță caldă. Copilașii din azilul orașului, răsfoidnd cărțile de povești și înviorându-se cu jucăriile donate de această societate, de sigur, vor ridica o rugăciune fierbinte pentru prosperarea ei. Tot așa toți cei lipsiți, de cari n'a uitat soc. noastră.

Recunoștința Reun. este fără hotare față de toți nobilii donatori, fiindcă numai prin cotribuția lor își poate îndeplini scopurile urmărite. Ține să accentueze în deosebi cele mai vii mulțumiri în primul rând primăriei orașului, apoi prefecturei, băncilor, atât românești cât și minorite, Crucii Roșii, fabricii „Astra“, societăților și tuturor parficularilor cari cu inima deschisă au contribuit cu ajutorul lor material.

Pe lângă gestul de binefacere, pornit din inimă, împlinit cu ajutor bănesc, scopul cultural-național urmărit de Reun., este fără îndoială unul dintre principalele merite pe cari și-le poate înscrie în pagini de glorie.

Ceaiurile Reun. organizate an de an, solicitate așa de mult de întreaga societate și lipsite cu desăvârșire de vre-un interes material, au reușit să închege societatea arădană într'o prietenească armonie socială. Cu sinceră însuflețire, aceste conveniri sunt cerute de publicul românesc doritor de întâlniri în cari să domine o caldă atmosferă de românească familiaritate.

Ca o tradiție, însă de netăgăduită valoare etnografică națională, sunt balurile costumate ale Reun. Fem. Rom. din Arad. Poate că acest *sec* și banal cuvânt de *bal* n'ar fi vrednic de importanța ce i-se dă. Însă, balurile costumate ale Reun. nu sunt baluri propriu zise, în care lumea vine și pleacă, învârtindu-se un ceas, două, într'un haos de muzică asurzitoare. De ani de zile aceste așa zise baluri, sunt cea mai frumoasă manifestație pentru propaganda costumelor noastre naționale.

Cu 15-20 ani înainte, când în întreg Ardealul, din inițiativa societăților feminine a pornit mișcarea atât de vie de propagandă națională etnografică, ca întrecere de costume din diferite ținuturi, balurile Reun. arădane, aranjate anume în acest scop, au rămas cele mai frumoase manifestațiuni de pe acele vremuri. Ce importanță și influință uriașe au avut aceste manifestațiuni de pe atunci, le știm cu toții, simțim și azi în sufletul nostru.

Intreruptă de război, reîncepută această activitate deodată cu întregirea neamului, urmată și azi, îi vedem roadele netăgăduite. La începutul acestei mișcări, când originalitatea unui costum era confundat cu cele 3 culori puse de multe ori într'un amestec foarte bizar și prea puțin artistic, când toată pânza ori stofa de cea mai străină calitate era deajuns să fie cosută în mod fantastic cu fluturi de fir ori argint, era de-ajuns zic, aceste bizare îmbrăcăminte să fie numite „costum național”. În fine, dela aceste compoziții de domeniul fanteziei și lipsite cu desăvârșire de originalitate, am ajuns la gustul rafinat și artistic cu care se poartă astăzi frumusețile noastre de costume.

Astăzi știm deosebi velința de Câmpulung de cea de Mehedinți, știm cum va trebui să fie cosută o iie bănățenească care de sigur nu va fi pusă cu o fotă de Toplița și la o oltiță de pe valea Oltului, de sigur nu vom pune oprege bănățenești și nici panglică tricolor la brâu.

Azi un bal costumat al Reun. din Arad este o întrecere și-o expoziție de porturi naționale din toate ținuturile țării românești.

Nu este mic acest merit obținut după ani de zile. A fost scop bine chibzuit, lent, dar sigur. În acelaș rând cu dragostea costumelor originale, a prins

gustul motivelor românești introduse azi în ornațate, în interiorul caselor, îmbrăcăminte, stil de clădiri, ș. a. Am învățat, cât de înfinit este isvorul bogțiilor noastre etnografice.

Alături de acest merit, trebui să evidențiez un altul, mai puțin impus, dar atât mai simpatic: *Combaterea luxului*. Pentru tradiționalele baluri ale Reun nu sunt în fierbere saloanele de croitorie cu luni de zile înainte, nici întrecerea toaletelor aduse din capitalele occidentului nu sunt expuse la senzația lumii nici zeci de mii nu se cheltuiesc pentru ca zile de-a rândul să se discute blana de neruină ori dantela veritabilă care a costat o avere întreagă. Nu. Le va vorbi doar de atmosfera caldă, românească, fără lux și pretenții, de arta depusă în cusătura vre-unei ii de lângă Dunăre, ori de frumusețea unei velințe vechi, țesută'n fir de vre-o învelitoare de borangic brodată cu măiestrie de mâna vre-unei țărance.

Și acesta Doamnelor, încă este un merit!

Reun. voastră își va urma drumul început și publicul românesc cred, va avea și de-acum toată aprecierea pentru munca din trecut și nădejdea celui din viitor. Credem și sperăm, cu ajutorul lui Dumnezeu să muncim tot mai mult, pentru fericirea neamului și prosperarea societății.

Reflexiuni asupra organizației Bisericii ortodoxe române.*)

(Continuare și fine.)

2. *Principiul reprezentativ* se realizează la formarea organelor legislative și chiar și la acelor administrative. În evul mediu erau reprezentate numai unele clase sociale (clerul și nobilimea). În timpul modern însă, prin acceptarea *principiului democratic*, trebuie să fie reprezentate, pe bază *electivă*, și masele large ale poporului întreg.

3. În privința *poziției capului statului* relevăm că el este organul suprem în stat, totuși nu poate exercita nici un act al atribuțiilor sale fără conlucrarea ministrilor. Capul statului este iresponsabil, fiind ministrul de rezort răspunzător pentru toate actele lui, cari devin efective numai dacă au și consimțământul unui ministru prin contrasemnare.

După puterea, pe care o are capul statului în direcționarea politicii, distingem două forme de guvernare: *pur constituțională și parlamentară*. În forma pur constituțională direcția politică este exclusiv în mâna regelui. Miniștrii sunt responsabili numai față de suveran și voința parlamentului nu are influență asupra duratei unui ministru. La forma parlamentară suveranul deasemenea numește și revocă pe ministrul său, dar trebuie să țină cont și de indicația parlamen-

*) Din manual de drept bisericesc al prof. de teologie din Arad Dr. Nicolae Popovici.

tului și miniștrii sunt rezponzabili nu numai față de suveran, ci și înaintea parlamentului. Suveranul trebuie să procedeze de acord cu parlamentul, însă când crede că ar exista disonanță între opinia majorității parlamentului și cea a țării, poate dizolva parlamentul, apelând din nou la corpul electoral.

4. Ultima caracteristică a constituționalismului este *garantarea libertăților individuale* prin norme potrivite, d. e. garantarea libertăți personale, a opiniilor, a conștiinții, a cultului, a presei etc.

Acum să examinăm în ce formă s'au introdus elementele constituționalismului în organizația Bisericii ortodoxe române și întrucât stau acestea în concordanță cu principiile fundamentale și canonice ale Bisericii.

Ad 1. Diviziunea puterilor este realizată prin împrejurarea că exercitarea diferitelor ramuri ale puterii bisericești — legislativ, judecătoresc și administrativ — este atribuită unor organe speciale. Puterea legislativă este de competența congresului național bisericesc, adunării eparhiale și în senz restrâns, celei protopopești și parohiale, având fiecare organ să țină seamă de hotărârile organelor superioare. Puterea judecătorească este atribuită judecătoriei protopopești, consistorului spiritual eparhial, celui mitropolitan și celui central, iar puterea executivă-administrativă s'a dat consiliului central, eparhial, protopopes și parohial, precum și episcopilor parohiali, protopresbiterali și eforiei Bisericii. Sfântul Sinod face excepție dela norma generală, întrucât el este un organ nu numai legislativ pentru toate chestiunile spirituale și dogmatice, precum și pentru cele de orice natură, cari, după legi și regulamente, intră în competența lui, dar este totodată și organ judecătoresc pentru judecarea membrilor săi relativ la abaterile bisericești. Această excepție însă este în deplină consonanță cu canonicitatea, deoarece se știe că, în Bisericele patriculare, sinodul patriculare, compus din episcopii respectivei Biserici, este autoritatea supremă în orice chestiune.

Principiul diviziunii puterilor este în armonie deplină cu canonicitatea, deoarece în felul acesta se asigură mai bine obiectivitatea măsurilor, ce se iau de diferitele organe, deea în cazul, dacă acțiuni de diferite categorii s'ar îndeplini de către aceleași organe. Bineînțeles din competența organelor, cari se compun și din laici, sunt excluse toate chestiunile aparținătoare ramului sacramental și învățătoresc al puterii bisericești.

Ad 2. Principiul reprezentativ democratic pe bază electivă este introdus la constituirea organelor reprezentative legislative și a celor executive, deoarece în acestea sunt reprezentați toți membrii Bisericii, clerici și mireni. Anume adunarea parohială se compune din toți credincioșii majori, de sine stătători, nepătați, cari își îndeplinesc datoriile lor morale și materiale față de Biserică, iar în adunarea protopopească și eparhială precum și în congresul național bisericesc clericii și laicii sunt reprezentați în proporție de $\frac{1}{3}$ clerici și $\frac{2}{3}$ laici, aleși direct (la adunarea protopopească și eparhială) sau indirect (la congresul național bisericesc). Alegerea directă a membrilor laici se face prin votul tuturor membrilor adunărilor parohiale, grupați pe circumscripții electorale, iar cea a membrilor clerici de către clerici în

colegiile preotești. Tot în proporția de $\frac{1}{3}$ clerici și $\frac{2}{3}$ laici, prin alegere de către adunările reprezentative, se constituiesc și organele executive: consiliile parohiale, protopopești, eparhiale și cel central.

Despre participarea laicilor la exercitarea puterii bisericești în general s'a tratat în cele precedente. Deoarece laicii au fost admiși chiar și în timpurile cele mai vechi la conlucrarea cu clericii în anumite chestiuni, mai ales în ce privește alegerea gradelor ierarhice superioare și administrarea averilor bisericești, fiind excluși îndeosebi dela exercitarea ramului sacramental și învățătoresc și deoarece laicii nu se împart, ca clericii, în grade deosebite, urmează că participarea lor atunci va fi realizată mai cu dreptate, când fiecare i-se va atribui aceeași măsură de influență. Până astăzi, în privința aceasta, nu s'a găsit o altă modalitate de procedură mai justă și mai perfectă, decât aplicarea principiului reprezentativ electiv. Proporția de $\frac{1}{3}$ clerici și $\frac{2}{3}$ laici s'a stabilit din cauza numărului covârșitor al celor din urmă, luându-se ca model statutul organic din Transilvania. Altcum în organele centrale proporția este modificată în favorul clericilor, fiindcă în congresul național bisericesc raportul clericilor față de mireni este de aproape de $\frac{1}{2}$ la $\frac{1}{2}$, iar în consiliul central — prin dreptul episcopilor și al mitropoliților de a participa la ședințe — clericii sunt în majoritate covârșitoare.

Instanțele judecătorești se compun exclusiv din clerici, fiindcă la judecarea chestiunilor bisericești, mireni nu au fost admiși niciodată în nici o Biserică.

Ad 3. Vedem că cele două caracteristici ale regimului constituțional, separațiunea puterilor și principiul reprezentativ-electiv, s'au putut adopta integral în organizația bisericească, fără să se fi rupt legătura cu principiile fundamentale și cu canoanele. Întru câtva altfel stă lucrul cu caracteristica a treia: poziția capului statului în organismul de stat. În Biserică capului statului îi corespunde episcopul. Dar poziția capului statului în stat după regimul constituțional diferă de aceea a episcopului în Biserică (eparhie).

Referitor la caracteristica aceasta a regimului constituțional vom avea să examinăm două chestiuni: modalitatea de instituire a colaboratorilor și dreptul de dispunere al suveranului și al episcopilor.

În ce privește chestiunea dintâi știm că în forma regimului pur constituțional suveranul are putere fără limite la numirea și revocarea miniștrilor, fiind aceștia apoi rezponzabili numai față de el. În forma parlamentară deasemenea el numește și revocă pe miniștrii, dar trebuie să țină seamă și de indicațiile date de parlament, apoi miniștrii sunt rezponzabili nu numai față de suveran, ci și față de parlament, având însă cel dintâi dreptul — în cazul când crede că ar exista divergență de opinii între majoritățile parlamentare și țară — să dizolve parlamentul și să apeleze la corpul electoral. Prin urmare voința suveranului în regimul pur constituțional se validează atât cu privire la numirea colaboratorilor săi, a miniștrilor, cât și cu privire la direcționarea politicii, pe când în regimul parlamentar voința lui trebuie să fie în acord cu cea a corpului electoral și în consecință și cu aceea a parlamentului.

Drepturile episcopilor relativ la exercitarea puterii bisericești și la alegerea persoanelor din corporațiunile conlucrătoare cu el dela centrele eparhiale sunt cunoscute, prin urmare nu le vom expune din

nou. Observăm numai că miniștrii se pot asemăna cu consiliul eparhial, iar parlamentul cu adunarea eparhială. Dacă privim acum modul de constituire al consiliilor eparhiale, vedem că, fiind membrii consiliilor alesi de către adunările eparhiale, s'ar fi trecut peste limitele impuse de principiul constituțional și de canonicitate și s'ar fi adoptat un spirit extrem democratic, dacă nu s'ar fi introdus o dispoziție corectivă, prin care s'a dat episcopului dreptul de aprobare. Anume, atât după normele canonice cât și după principiul constituțional, dreptul desemnării colaboratorilor revine direct suveranului respective episcopului. După normele organizației noastre bisericești dreptul acesta se manifestă în dreptul de a aproba persoanele alese de corporațiunile reprezentative, prin care act episcopul poate delătura pe cei neagrați de el. Așadar prin acest drept de aprobare episcopul poate face o selecționare și astfel se armonizează principiul episcopal și cel constituțional cu cel democratic, dar canonicitatea se salvează în măsură deplină numai dacă episcopul se poate pune în acord înainte de alegere cu adunarea eparhială relativ la persoanele de ales.

A doua chestiune, care trebuie cumpănită aici, este măsura puterii de dispunere a capului statului și a episcopului.

Capul statului, deși este autoritatea supremă în stat și are atribuții din toate cele trei ramuri ale puterii de stat, totuși nu poate exercita nici un act fără contrasemnarea, deci fără consimțământul unui ministru și ca atare este irresponsabil, adică nu poate fi tras la răspundere de către nici un organ al statului. Episcopul însă — conform canoanelor — este responsabil pentru toate actele sale nu numai înaintea lui Dumnezeu, ci și înaintea autorităților superioare bisericești și prin urmare trebuie să aibă și dreptul de a hotărî, iar corporațiunile de pe lângă el au numai rolul de organe consultative. În acest punct deci principiul constituțional diferă de cel canonic. Cu privire la adunarea eparhială dezechetul s'a înălțat prin introducerea dispoziției corective, după care episcopul poate trimite hotărârile adunării eparhiale spre dezbateri la congresul național bisericesc, care va decide asupra lor, fie aprobându-le, fie anulându-le. Așadar adunarea eparhială nu poate aduce nici o hotărîre, care să intre în vigoare contra voinței episcopului. Referitor la hotărârile consiliului eparhial îi rămâne episcopului garanția ce i-o dă selecționarea consilierilor prin aprobarea dată la alegerea lor. Altcum în plenum consiliilor majoritatea este de partea clericilor, cari sunt mai dependenți de voința episcopului. În organele centrale — în urma raportului numeric schimbat în favorul clericilor față de raportul dela eparhie — desaccordul între cele două principii este eliminat chiar și mai efectiv.

Ad 4. Asupra caracteristicii a patra a constituționalismului nu vom stărui, fiindcă relativ la aceasta prin legea de organizare din a. 1925 nu s'a introdus vre-o inovațiune deosebită în normele dreptului bisericesc există de mai înainte.

Ar mai fi de examinat aici și principiul de autonomie sau raportul dintre Biserică și stat, ce s'a stabilit prin legea de organizare din a. 1925, dar despre aceasta se va trata în partea a IV-a a dreptului bisericesc.

Statutele*

cercului tinerimii adulte Sfântul Gheorghe.

CAP. I.

Numele și scopul Societății.

§ 1. În legătură cu „Casa culturală“ se înființează cercul: Tinerimii adulte Sfântul Gheorghe din comuna.....

§ 2. Scopul societății este:

a se îngriji de dezvoltarea vieții religioase-culturale, sociale și cetățenești a membrilor săi.

CAP. II.

Mijloacele.

§ 3. Pentru atingerea scopului fixat slujesc aceste mijloace:

1. Cercetarea regulată a bisericii.
 2. Mărturisirea și cuminerea, cel puțin odată pe an, în sf. Paresimi.
 3. Participarea celor apți la corurile bisericești.
 4. Citirea sfintei Scripturi și a altor cărți religioase.
- Fiecare membru va avea Noul Testament și cartea sa de rugăciuni.
5. Participarea la cursul de catehizare dela vecherniile din Dumineci și sărbători.
 6. Participarea la conferințe religioase și culturale.
 7. Prăznuirea sărbătorilor naționale și cultivarea datinelor bune în legătură cu sărbătorile religioase și naționale.
 8. Cinstirea memoriei eroilor naționali și îngrijirea mormintelor aceluia de pe teritoriul comunei.
 9. Păstrarea în bună regulă a cimiterului și îngrijirea plantațiilor din jurul bisericii.
 10. Abonarea și citirea de gazete și cărți bune, de cuprins instructiv și educativ.
 11. Aranjarea de șezători culturale cu declamări, cântări, teatru și joc.
 12. Reglementarea jocului și petrecerilor tinerimii.
 13. Combaterea luxului și alcoolismului, a jocurilor de noroc și a altor obiceiuri și năravuri rele.
 14. Dezvoltarea simțului de cruzare și dedarea la economii.
 15. Sprijinirea acțiunilor filantropice și de ajutorare creștinească.
 16. Intovărășirea pentru îndeplinirea de lucrări în comun pe seama celor săraci și neajutorați.
 17. Formarea unei echipe de pompieri sub conducerea unui comandant.

* Publicăm statutele pentru a servi ca model preoților noștri îndatorați a înființa cercul tinerimii.

18. Obișnuirea tineretului cu călătoria și aranjarea excursiilor instructive în regiuni și localități istorice și cunoașterea bogățiilor țării.

19. Dedarea la anumite lucruri de mână; trezirea interesului pentru industria de casă, potrivit împrejurărilor ființului și a trebuințelor vieții locale.

CAP. III.

Membrii Societății.

§ 4. Onorari, activi și ajutători. Ei trebuie să fie cetățeni ai țării și creștini.

§ 5. Membrii onorari se numesc de adunarea generală festivă la propunerea Sfatului, în semn de recunoștință, dintre acele persoane din localitate sau de ori unde din țară, cari și-au câștigat merite deosebite ca fii ai bisericii și buni români, precum și prin daruri mai însemnate făcute societății. Ei au dreptul să ia parte la adunările generale cu povețele și îndemnurile lor folositoare.

§ 6. Membrii activi sunt toți tinerii și fetele, dela etatea de 15—24 ani, respective până la căsătorie, cari își îndeplinesc datorințele către Societate și duc o viață exemplară.

§ 7. Membrii ajutători sunt cei ce intră în Societate în anul întâi, după absolvirea cursului complet al școlii primare.

În acest timp de probă vor fi admiși la toate lucrările societății, fără să aibă drept la vot și la funcții.

După anul de probă, cu prilejul adunării generale festive, se promovează între membri regulați ai Societății, cu care ocazie fac înaintea preotului și a comitetului Societății următoarea mărturisire solemnă:

Eu N. N. declar că cunosc Statutele societății T. A., le aprob și-mi însușesc scopul societății, promițând sărbătorește că voi ținea rândurilele ei și le voi împlini cu tragere de inimă, îndemnând și pe alți să le urmeze la fel.

Acestea declar și așa voi face, Amin!

§ 8. Toți membrii activi și ajutătorii plătesc o taxă anuală, stabilită de adunarea generală.

§ 9. Din taxele anuale și din veniturile Societății, dela petreceri, clăci, din colecte, donațiuni și ajutoare dela alte așezăminte să se susție o casă pentru întruniri, după putință în legătură cu „casa culturală”. Într-o sală împodobită cu steagul Cercului, cu icoane sfinte, cu chipurile MM. LL. și a bărbaților mari ai neamului și cu alte chipuri frumoase și instructive, se va aranja o bibliotecă cu cărți bune și se vor citi gazetele abonate. Vremea când sala stă deschisă, se va hotărî de sfat, care va îngriji de curățenie, de luminat și încălzit.

În curtea casei culturale se va clădi un pavilion de joc, ori aiurea, în loc potrivit, dacă e un parc, în nici un caz însă în apropierea cârciumii.

§ 10. Societatea poate înființa orice fonduri cu scop de a-și realiza țantele sale religioase, patriotice și sociale.

§ 11. Membrii tinerimii adulte, când ajung vârsta de 24 ani, respective, când se căsătoresc, sunt obligați a intra la casa culturală, respective la: „Reuniunea femeilor ort.”, dar vor continua să dea tot sprijinul moral și material Societății, din care au făcut parte.

CAP. IV.

Conducerea, funcționarii.

§ 12. În fruntea cercului stă Sfatul, constând din:

1. Directorul, care e parohul locului. Din cauză de bătrânețe, sau renunțare de bună voință, poate ceda locul altui om cu carte, învățator etc. designat de comitetul parohial.

Directorul ia inițiativa și se îngrijește de partea religioasă și culturală din activitatea cercului. Are să raporteze în scris Comitetului parohial și autoritățile bisericești (Consistorului) la sfârșitul fiecărui an despre mersul societății.

2. Un președinte, ales de adunarea generală pe doi ani, care poartă răspunderea desfășurării afacerilor administrative.

3. Un vicepreședinte, care înlocuiește pe președinte, și are să poarte evidența membrilor Cercului.

4. Un casier, care strânge taxele, amenzile și orice alte venituri ale Cercului.

5. Controlorul, care ține în evidență pe cei ce absentează dela biserică, dela cursul de catehizare și celelalte întruniri culturale și oficiale obligatorii.

6. Un bibliotecar, care împarte și primește cărțile și ziarele Cercului și le ține în rândueală.

7. Un secretar, care ia procesele verbale ale ședințelor sfatului și al adunării generale.

8. Doi membri aleși de adunarea generală pe un period de 2 ani, pe lângă doi delegați ai comitetului parohial și un delegat al casei culturale din localitate.

§ 13. Sfatul se întrunește în fiecare lună: rezolvă toate chestiile în interesul bunului mers al Cercului.

Deleagă în mod permanent sau cu rândul pe supraveghetorul tinerimii, pe conducătorul (vătavul) jocului și al petrecerilor și orânduiește toate cele de lipsă pentru îndrumarea vieții sociale în sânul societății, execută hotărârile adunării generale.

§ 14. În sfat raportează fiecare funcționar despre îndeplinirea agendelor sale.

Față de funcționarii, cari nu îndeplinesc chemarea cu tot zelul, se iau măsuri.

CAP. V.

Adunarea generală.

§ 15. Adunarea generală e întrunirea tuturor membrilor Societății. Se convoacă de sfat cu opt zile înainte și se ține odată pe an, în Decembrie, sub conducerea directorului Societății, alegându-se în birou și doi delegați pe lângă secretarul societății.

Hotărârile se iau cu majoritatea de voturi a celor prezenți, cari trebuie să fie cel puțin $\frac{1}{3}$ din membrii Cercului.

Dacă la întâia convocare nu s'ar întruni numărul cerut, se convoacă a doua adunare, care se ține cu oricâți membri ar fi de față.

De adunarea generală se ține:

1. Aprobarea socotelilor de pe anul trecut și votarea bugetului pe anul următor.

2. Stabilirea taxelor anuale pentru membrii activi și ajutători.

3. Alegerea sfatului și a funcționarilor.

4. Aprobarea propunerilor sfatului privitoare la bunul mers al Cercului, rezolvirea apelatelor date împotriva deciziunilor sfatului în chestii disciplinare și pedepsirea abaterilor și dedărilor rele ce s'ar ivi.

5. Hotărâre asupra propunerilor, venite de la membri, spre a rezolvi agendele de control și de îndrumare, pentru alegerea funcționarilor, promovarea solemnă a membrilor tineri, pentru stabilirea taxelor anuale, a diferitelor pedepse, precum și pentru rezolvirea chestiilor promovate de sfat.

§ 16. Adunările generale sunt de caracter administrativ sau sărbătoresc.

1. Cele administrative sunt electorale, pentru control, afaceri disciplinare, procurări materiale, și se țin odată în an, în cursul lunii Decembrie.

2. În afară de adunarea generală administrativă se ține, la ziua patronului Cercului, adunare generală festivă, cu participare la biserică și cu șezătoare culturală.

Patronul cercului e Sfântul Gheorghe.

În adunarea festivă se numesc membrii de onoare, se primesc membrii ajutători și se promovează ceie au trecut anul de probă.

Adunare festivă se mai ține la ziua eroilor, cu procesiune la mormântul vreunui erou, dacă se găsește în comună, sau la un loc comemorativ închinat eroilor, constător din plantații de pomi, arbori etc., precum și la alte ocazii festive.

CAP. VI.

Chestii disciplinare.

§ 17. Petrecerea în crâșmă, beția, furtul, purtarea necuviincioasă în public, constituie abateri, care se pedepsesc cu amendă și cu excludere temporală, sau pentru totdeauna din Societate.

§ 18. Măsura pedepselor disciplinare o stabilește adunarea generală la propunerea Comitetului.

§ 19. Abaterile, pentru care se aplică pedeapsă constătoare din dojană înaintea Comitetului, sau amendă și la nevoie cu excluderea din Societate.

Aceste abateri sunt:

a) Absențările nemotivate de la biserică și de la întrunirile Cercului.

b) Viața desordonată, gălăgioasă, întrebuintarea de cuvinte ofensătoare la adresa membrilor, înjurăturile,

hula celor sfinte, ocările, minciună, purtarea necuviincioasă în biserică.

c) Neîmplinirea cu punctualitate a datorințelor de membru.

d) Chinuirea animalelor.

§ 20. Celce a fost pedepsit de 3 ori după oaltă pentru abateri, se esclude pe timp vremelnic.

§ 21. Escluderea temporală sau definitivă se va aduce la cunoștința Comitetului parohial, unde cel exclus poate să apeleze.

Cap. VII.

Dispoziții transitorii.

§ 22. Toate societățile existente pentru organizarea tinerimii adulte se vor acomoda după acest Statut.

§ 23. Cercul tinerimii adulte primește pe cei ieșiți din vârsta școlii primare și pregătește pe membrii săi pentru „casa culturală”, cu care împreună face parte din așezămintele sociale ale Bisericii ortodoxe, în cadrele Statutului organic și stă sub controlul autorității bisericești.

§ 24. Orice alte dispoziții relative la organizația și activitatea societății, potrivit împrejurărilor locale, se vor vota în adunarea generală a membrilor și se vor supune comitetului parohial spre aprobare, care simțind necesitatea va cere și încuviințarea Consistorului eparhial.

Hotărârile mai importante nu vor putea fi puse în aplicare înainte de a obține aprobarea Consistorului eparhial, care are conducerea supremă, centrală a Cercului tinerimii din întreaga eparhie ort.-rom. a Aradului.

Biserica Activă II: Filosofia

de Prof. Caius Turicu.

(Continuare.)

O schimbare și mai mare se întâmplă cu a doua disciplină originară: *fizica*. Ea de clasici era considerată ca știință despre „natura realității în genere”. În sfera ei se cuprindea atât lumea anorganică cât și cea organică, adugându-i-se și ceea a vieții sufletești. Cuprindea în sine: „știința naturală, filozofia naturală, cozmologia, apoi învățătura despre suflet”. Ea se mai adause ei o nouă parte pusă de Aristotel „după fizică”: metafizica, sub care se înțelegea „învățătura despre existență”. Din domeniul disciplinei acesteia va ieși pentru prima dată tocmai această parte introdusă „după” sub numirea de *ontologie*. Se va despărți apoi și știința despre viața sufletească: *psihologia*, apoi se vor emancipa, formându-se fiecare în știință independentă: *chimia*, *mineralogia*, *biologia*, *astronomia*, rămânând *fizica* ca știință

exactă sub care azi înțelegem „știința despre corpuri, și stările prin cari trec aceste sub puterea energiilor“.

Disciplina originară, care mai puțin s'a schimbat în decursul veacurilor este *etica*. Clăsiicii înțelegeau sub ea „învățătura despre faptele omenești, având în vedere mai mult bunul suprem decât datoria morală“. Sfera etice poate s'a strămutat întru atât că în vechime avea ca parte integrantă: *politica* „știința despre stat“, azi și aceasta s'a emancipat.

Aceste trei discipline originare sistematizate de Aristotel, s'au menținut sub aceea formă în decursul filozofiei școlastice a evului mediu. În filozofia modernă au fost cercetate de gânditorii Bacon, Wolf și Kant.

Bacon de Verulam (1561—1626) împarte disciplinele filozofiei după ce face deosebirea între cunoștința *istorică* și cea *filozofică*. Prima se ocupă de concret-individual, iar a doua de idei generale, cea dintâi cu izvorul în memorie, iar cealaltă în rațiune. După ce face această separare a cunoștințelor, analizează filozofia. În rândul întâiu o separă de „teologia inspirată sau relevantă“ susținând ca parte separată *teologia naturală* ce tratează despre Dumnezeu, apoi *filozofia naturală* despre natură și *antropologia* despre om.

Ca și Bacon așa și *Cristian Wolff* (1676—1754) începe tratatul său despre natura filozofiei făcând deosebire între cunoștințele: *istorică*, *filozofică* și *matematică*. Una răspunde la întrebarea ce este ceva a doua *penetră* și a treia determină raporturile date de cea dintâiu. Disciplinele originare se sistematizează în *teologie naturală* despre Dumnezeu, *psihologie* despre suflet și *fizică* despre natură. Adăugându-l acestei din urmă „știința despre atributele comune a tot ce există“: *ontologia*.

Wolff prin scoaterea în evidență a psihologiei determină pe marele gânditor *Imanuil Kant* (1724—1804) să deosebească disciplinele originare filozofice după cele trei manifestări a sufletului omenească. În operele sale: „Critica rațiunii pure“ expune filozofia *cunoașterii*, în „Critica rațiunii practice“ cea a *voinții* și în „Critica puterii de judecată“ cea a *simțirii*. Filozofia cunoașterii are disciplinele: *noetica* despre originea cunoașterii și *ontologia*, despre obiectul cunoașterii adecă existența. Filozofia voinții cuprinde trei discipline: *etica* care nizuește a stabili condițiile și normele acțiunilor omenești emanate aceste dela singuraticii indivizi, *sociologia* care activitățile singuraticice omenești le raportează la voința comună a omului care trăiește în societate, tratând despre acțiunile și esența societății omenești și ca a treia disciplină se adaugă *pedagogia*, care ca știință îmbrățișează educația societății omenești. — Filozofia simțirii cuprinde învățătura despre acele raporturi care înrăuresc asupra simțurilor ca frumos fie acesta scos din natură ori reprezentat prin mijlocirea artelor.

Cuprinde o singură disciplină, care începând cu sec. XVIII. în urma activității esteticianilor germani Baumgarten și Lessing deveni o știință emancipată de sub orice protecție de până atunci, cunoscută sub numirea de *estetică*.

Toate aceste discipline filozofice sunt totodată și științe independente, ca totalitate însă constituiesc conținutul filozofiei generale. Tratând problemele abordate de fiecare separat, intrii în tainele filozofiei. Nainte de a o face aceasta trebuie să amintim încă câteva științe fără cunoașterea cărora, penetrarea în problemele filozofice este foarte anevoioasă. Aceste științe sunt: *psihologia* și *logica*, cari fiindcă pregătesc calea unei cercetări filozofice se numesc: *propedeutice*. Ca o parte din filozofia generală trebuie conziderată și *istoria filozofiei*. A fost un timp când filozofia se confunda cu această expunere istorică a evoluției disciplinelor filozofice; azi se conzideră ca o disciplină aparte. Așa vom trata-o și noi.

(Va urma.)

Nr. 783/1926.

Comunicat.

Domnul *Dr. Virgil Cioban* din Cluj, a tipărit o prețioasă lucrare intitulată: „*Statistica Românilor din Ardeal*“, făcută de Administrația austriacă la anul 1760—1762 copiată din arhiva de războiu din Viena în care se arată raportul confesional al Românilor.

O recomandăm cu toată căldura pentru bibliotecile protopresbiterale și parohiale.

Se poate procura la autorul, în Cluj, strada Șaguna Nr. 5.

Prețul unui exemplar 100 — una sută Lei.

Arad, din șed. cons. a Sen. bis. ținută în 11 Martie 1926.

Dr. Grigorie Gh. Comșa m. p.
Episcop.

INFORMAȚIUNI.

Sedințele sinodului eparhial. În conformitate cu dispozițiile noului statut al bisericii noastre ortodoxe Sinodale eparhiale din întreaga țară vor fi convocate pe Dumineca Samarinenței, care în anul acesta va fi la 2 Maiu.

Adunarea fondului preoțesc. Se va ținea ca de obicei Sâmbătă înainte de Dumineca Tomei. Delegații preoțimeii să-și facă chestie de datorință de-a participa la adunare pentru a chibzui la rezolvirea obiectelor ce se vor pune la ordinea zilei.

Hirotesire de Arhimandrit. La sf. liturgie pontificală de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, la 21 Martie în biserica din Timișoara, starețul sf. Mănăstirii H-Bodrog, părintele Morușca a fost hirotesit întru arhimandrit.

Sărbătorirea părintelui Lupaș. Mai zilele trecute „Asociația pentru cultura și literatura poporului român, a sărbătorit pe pâr. protopop. și profesor universitar Dr. Ioan Lupaș, care are la activul său 25 ani de viață publicistică. În același cald sentiment de recunoștință ne unim și noi cu întreaga suflare românească la sărbătorirea celor 25 ani de activitate publicistă a învățatului protopop și profesor universitar Dr. Ioan Lupaș.

† **Petru Manole.** S'a stins în floarea vârstei un om cu minte ageră și cu caracter sobru. Petru Manole, a fost directorul fabricii „Alfa“ din Arad, și în aceeași calitate a trecut între funcționarii Institutului „Victoria“ ca să conducă o altă întreprindere românească.

Provedința divin însă l-a chemat la sine prea curând. Născut în Săcelele Brașovului, și-a continuat studiile la școlile românești din Brașov, unde a trecut ca un băiat genial, fiind primul student la toate studiile. Viața însă a fost mai vitreagă față de cest om Doamne iartă-l.

† **Părintele C. Nazarie.** Aflăm cu mult regret că valorosul profesor C. Nazarie, dela facultatea teologică din București a încetat din viață în 21 Martie defunctul a fost în războiul mondial șeful clerului militar din România.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

La luptă dreaptă! Din „Biblioteca bunului păstor“ a apărut Nr. 14, cu titlul „La luptă dreaptă“, un capitol de strategie misionară, de *Nic. Colan*, prof. la Academia teologică Andreiană. Este o carte scrisă cu multă iscusință și vrednică de toată atențiunea cititorilor. Cuprinde următoarele articole: Sectarismul — marfă de import, Biserica și Statul, Statul creștin nu e cesarism papal, Importanța strategiei misionare Misionarism jehelnic, Sfinți și „sfinți“ Psihologia sectarului. Tact pastoral, Rețete ieftine, Biblicismul sectelor și datoria noastră, „Ce te faci cap — picior fiind?“, Profetismul sectar, Preotul ostaș al lui Hristos, Cărți și broșuri pentru cunoașterea și combaterea sectelor.

În vreme ce și dieceza Aradului este încolțită de secte religioase, recomandăm aceasta carte cu toată căldura, preoțimei învățătorimei și oamenilor noștri intelectuali. Se capătă cu prețul de 15 Lei, la librăria arhidiecezană, Sibiu.

N. Ghiulea: Ocrotirea clasei de mijloc. (Biblioteca „Semănătorul“, No. 138. Arad, prețul 5 Lei.)

Volumașul acesta, scris cu deplină competență de învățatul profesor dela Universitatea din Cluj, N. Ghiulea, e una din cărțile necesare în această vreme tulbură, când interesele superioare ale neamului nostru sunt uitate pentru interese mărunte.

Cartea dlui prof. N. Ghiulea, e menită să devine un îndreptar pentru aceia, cari au la inimă soartea claselor noastre de mijloc.

O recomandăm, cu toată căldura, cititorilor noștri.

Hristos a înviat! Sărbători fericite, dorim tuturor colaboratorilor, prietenilor și cititorilor acestui organ.

Publicațiune de licitație.

În ziua de 15 Aprilie a. c. ora 11 a. m. se va ținea licitație cu oferte închise în localul școlii de băieți din *Seceani*, pentru darea în întreprindere a zidirii casei parohiale.

Ofertele cari nu sunt în regulă și sunt sosite chiar prin postă mai târziu, nu vor fi luate în considerare.

Ofertantul trebuie să fie cetățean român și să aibă îndreptățirea de a executa asemenea lucrări în conformitate cu legea industrială.

La oferte se va anexa un vadiu de 10% în numărul ori în hârtii de valoare recunoscute de stat.

Planul, devizul de spese și condițiile se pot vedea la of. parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea aceluia întreprinzător care-i oferă mai multă garanță morală și materială.

Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.

Seceani, la 7 Martie 1926.

Comitetul parohial.

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI“

Instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.